kreiskoolis 1866—69, omandas 2 a. hiljem õpetajakutse, oli algkooliõpetajaks Tallinnas ja Peterburis ning asutas 1887 Tallinnas oma algkooli poeglastele; surn. 4. VII 1915 vkj. Tallinna lähedal. — N. kogus võrdlemisi suure herbaariumi, milles leidub rohkesti materjali Tallinna ümbruskonnast, Sindist jm. Koos J. Aidas'ega (vt. *Suppl.*) alustas ta kodumaa floora esimese eestikeelse ülevaate „Kodumaa õiskasvud" (Tall., 1917) väljaandmist, mis aga katkes peale esimese vihu ilmumist. N-i herbaarium kuulub Tallinna Rahvaülikooli Seltsile.

Pr. Bertha Niclasen'ilt (Tallinnas), Türi ev. lut. usu koguduse õpetajalt A. Võsu'lt jm. saadud andmed. *K. E.*

**NIELÄNDER (Nyländer)**, eesti köstrite ja kooliõpetajate sugukond. — Abraham N., sünd. umb. 1759 Palamusel, oli Palamuse köster 1781 (tõenäoselt) —1808, Laiuse köster 1808—18; surn. 29. XI 1818 vkj. Laiusel. — Johann Gottfried N., Abraham N-i poeg, sünd. 7. IX 1788 vkj. Palamusel, oli Palamuse köster 1808—18; surn. 15. III 1818 vkj. seals. — Ludwig N., Abraham N-i poeg, sünd. 10. V 1791 vkj. Palamusel, oli Laiuse köster 1818—37, khk-kooliõpetaja Laiusel 1822—34; surn. 1837 seals. — Michael Heinrich N., Abraham N-i poeg, sünd. 9. IX 1802 vkj. Palamusel, oli Palamuse köster 1824(?)—74; surn. 14. VIII 1874 vkj. seals. — Wilhelm Carl Heinrich N., Johann Gottfried N-i poeg, sünd. 20. VII 1815 vkj. Palamusel, õppis Laiuse khk-koolis, täiendas enda haridust Tartus algkooliõpetajate seminaris, oli Laiuse khk-kooliõpetaja 1832—73, Laiuse köster 1837—96; surn. 14. V 1905 vkj. Viimasena-mainitu juhatusel tõusis Laiuse khk-kool heale järjele, valmistades isegi kooliõpetajaid oma ja teistele kihelkondadele ning olles edasiharimise asutiseks teiste khk-koolide õpilastele. N. õpetas 1830—60 oma koolis esimesena eesti keeles ajalugu, loodusluguu, füüsikat ja geograafiat. Paljude aastate kestel juhatas ta Laiuse mees- ja segakoori, võttes osa meeskooriga I laulupeost 1869. Ka oli N. kirjanduslikult tegev, avaldades aabitsa ja mõne väiksema raamatu. — Aleksander Georg N., Michael Heinrich N-i poeg, sünd. 25. IX 1844 vkj. Palamusel, õppis Valga kösterkooliõpetajate (Zimse) seminaris 1862—66, oli Palamuse khk-kooliõpetaja 1865—1908, köster 1874—1908, siis algkoolijuhataja Jõgeval. Ta oli esialgu tegev ka laulukoori juhatajana Palamusel; surn. 3. X 1917 vkj. Jõgeval (maetud Palamusel).

Palamuse ja Laiuse kirikuarhiivi ja -raamatute andmed; Dörptsche Ztg. 1869, nr. 140; Post. 1906, nr. 174; C. Peterson, J. Bach, E. Inselberg, Das ritterschaftliche Parochiallehrer-Seminar in Walk 1839—1890 (1898); J. Kõpp, Laiuse kihelkonna ajalugu (1937). *J. K.*

* **NIEMI, Aukusti Robert**, soome rahvaluuleuurija, oli K. Krohn'i (vt. ka *Suppl.*) järel 1928—30 soome ja võrdleva rahvaluule prof-i kt., seejärel korraline prof.; surn. 28. X 1931 ukj. Helsingis. — N. üheks peamiseks teoseks on „Tutkimuksia liettualaisten kansanlaulujen alalta" (Helsingi, 1913). Eesti rahvaluule uurimise seisukohalt väärivad tähelepanu veel: „Loitsurunoutemme synnystä" („Virittäjä" 1899, nr. 4/5), mille kirjutamisel on kasutatud ka eesti ainest J. Hurt'i (vt. *Suppl.*) kogust N. Kann'u (vt. ka *Suppl.*) tehtud koopiate järgi, Eesti ja Soomega piirduv võrdlev laulu-uurimus „Vellamon neidon onginta" („Kalevalaseuran vuosikirja" 1925), „Lisiä alkusoinnun synty- ja kehityshistoriaan" (*ibid.* 1926), „Liettualaisten kansantietouden alalta" (*ibid.* 1928) ja „Runotutkimuksemme metodista" (*ibid.* 1929). N. tähtsaimaks tööks on aga allikainese avaldamine teoses „Suomen kansan vanhat runot" II (Helsingi, 1927) ja VII, 1—5 (*ibid.*, 1929—33).

„Virittäjä" 1932, nr. 1, ja E. Kirj. 1932, nr. 2 (E. Enäjärvi-Haavio). *E. P.*

**NIGGOL, Heinrich Oskar**, arst, sünd. 14. X 1890 vkj. Tartus Carl Heinrich Niggol'i (vt.) pojana, õppis Tartu reaalkoolis ja a-st 1909 Tartu ülikooli arstiteaduskonnas, mille lõpetas arsti astmega 1918; ta võttis osa Maailmasõjast asearstina 1914—18; surn. 8. XII 1918 ukj. Tartus. — N. uuris antropoloogiliselt eestlaste rinnakorvi suurust, mis alal ta sulest ilmus töö „Eestlaste rinnakorvi iseärasusest" (Труды и протоколы засѣданій Медицинскаго Общества имени Н. И. Пирогова, IV, Tartu, 1913); peale selle aval-